

Dosarul nr. 2ra-1086/22
2-21058445-01-2ra-08082022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud: L. Grădinar)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Andrei Florean, reprezentat de avocatul Dumitru Malesenco,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ludmila Florean împotriva lui Andrei Florean, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Drochia cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori împreună cu mama și încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori,

împotriva deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Andrei Florean, reprezentat de avocatul Dumitru Malesenco și a fost menținută hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central,

constată:

La data de 20 aprilie 2021, Ludmila Florean a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Florean, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Drochia cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori împreună cu mama și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 10 ianuarie 2014 a încheiat căsătoria cu Andrei Florean, înregistrată la Primăria s. Ordășei, raionul Telenești, trecută în registru la nr.1. Din căsătorie au doi copii minori XXXXX, care sunt la întreținerea ei.

Reclamanta a susținut că pârâțul nu acordă ajutor la întreținerea copiilor minori în mod benevol, iar căsătoria a eșuat, viața în comun nu mai poate continua, în familie existând conflicte care acționează negativ asupra copiilor.

A solicitat desfacerea căsătoriei, încasarea din contul lui Andrei Florean în beneficiul său a pensiei pentru întreținerea copiilor minori în mărime fixă de 1100 de lei lunar pentru fiecare copil și stabilirea domiciliului copiilor împreună cu mama.

Pârâțul Andrei Florean a înaintat reconvențională, prin care a solicitat desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX împreună cu tata și încasarea din contul Ludmillei Florean în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 21 iulie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central a fost restituită cererea reconvențională înaintată de Andrei Florean (f.d. 62-64, volumul I).

Prin încheierea din 22 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost restituit recursul declarat de Andrei Florean împotriva încheierii din 21 iulie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central (f.d. 116, volumul I).

Prin hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central a fost admisă integral acțiunea depusă de Ludmila Florean și a fost desfăcută căsătoria între Ludmila Florean (Roșca) și Andrei Florean, înregistrată la 10 ianuarie 2014, la Primăria Ordășei, raionul Telenești, trecută în registru la nr.1. S-a determinat locul de trai al copiilor minori XXXXX împreună cu reclamanta Ludmila Florean (Roșca). S-a încasat de la Andrei Florean în beneficiul Ludmillei Florean (Roșca) pensia pentru întreținerea copiilor minori XXXXX în mărime fixă de 1100 de lei pentru fiecare copil, lunar din salariu și/sau alte feluri de venituri, începând cu 20 aprilie 2021 până la atingerea majoratului copiilor sau schimbării situației materiale a părinților. Totodată, s-a încasat de la Andrei Florean în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 792 de lei și în beneficiul Ludmillei Florean (Roșca) cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții în sumă de 4140 de lei.

La data de 03 decembrie 2021 Andrei Florean, reprezentat de avocatul Dumitru Malesenco, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 05 noiembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central și trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Prin decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de Andrei Florean, reprezentat de avocatul Dumitru Malesenco și a fost menținută hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central. Totodată, s-a încasat de la Andrei Florean în beneficiul Ludmillei Florean suma de 3000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La data de 20 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Andrei Florean, reprezentat de avocatul Dumitru Malesenco, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Bălți și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, instanța superficial limitându-se doar la descrierea faptului precum că restituirea cererii reconvenționale de către instanța de fond nu poate fi admisă și nu servește temei legal de rejudecare, necăutând la faptul că instanța de fond a admis încălcări de ordin procedural, cât și de drept material.

Reprezentantul recurentului consideră că prin încheierea instanței de fond de restituire a cererii reconvenționale depusă de Andrei Florean, ultimului i-a fost îngăduit dreptul de acces liber la justiție conform prevederilor art. 5 din Codul de

procedură civilă, fiind încălcat principiul egalității persoanelor la un proces echitabil în fața legii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 12 mai 2022

La 15 iunie 2022, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a avocatului Dumitru Malesenco și la adresa poștală a recurentului Andrei Florean, fiind recepționată de către ultimul la data de 27 iunie 2022 (f.d. 227-228, volumul I).

Astfel, recursul, declarat la data de 20 iulie 2022, este în termen.

La 08 august 2022, copia recursului a fost expediată în adresa Ludmillei Florean și a Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Drochia, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 14, volumul II).

Prin referința depusă la 26 septembrie 2022 Ludmila Florean, reprezentată de avocatul Iulian Pleșca, a solicitat respingerea recursului depus de Andrei Florean și menținerea deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, ca fiind legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 16 noiembrie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 10 ianuarie 2014 a fost încheiată căsătoria între Andrei Florean și Ludmila Roșca (f.d. 11, volumul I).

Soții au doi copii: XXXXX (f.d. 13-14, volumul I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Ludmila Florean a solicitat desfacerea căsătoriei, încasarea din contul lui Andrei Florean în beneficiul său a pensiei pentru întreținerea copiilor minori în mărime fixă de 1100 de lei lunar pentru fiecare copil și stabilirea domiciliului copiilor împreună cu mama.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a admis acțiunea, a desfăcut căsătoria încheiată între părți și a stabilit domiciliul copiilor minori împreună cu mama Ludmila Florean, cu încasarea din contul lui Andrei Florean în beneficiul Ludmillei Florean a pensiei pentru întreținerea copiilor minori XXXXX în mărime fixă de 1100 de lei pentru fiecare copil, lunar din salariu și/sau alte feluri de venituri, începând cu 20 aprilie 2021 până la atingerea majoratului copiilor sau schimbării

situației materiale a părților. De asemenea, s-a încasat de la Andrei Florean în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 792 de lei și în beneficiul Ludmilei Florean (Roșca) cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții în sumă de 4140 de lei.

Ulterior, instanța de apel de apel, fiind învestită cu judecarea apelului declarat de Andrei Florean, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia și a menținut hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că este întemeiată soluția instanței de fond cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama, fiind o decizie care va servi în interesul copiilor minori, care sunt tratați cu grijă și afecțiune din partea mamei, având condiții decente de trai, asigurându-le o atmosferă normală pentru o dezvoltare fizică și morală adecvată.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că soluția instanțelor ierarhic inferioare este întemeiată și legală, din următoarele considerente.

Conform 38 alin. (1), (2) lit. b), d) din Codul familiei, la desfacerea căsătoriei, soții pot prezenta instanței judecătorești un acord privind împărțirea bunurilor lor proprietate în devălmășie și plata pensiei de întreținere a copiilor și a unuia dintre soți, indicând mărimea acesteia, precum și privind determinarea părintelui împreună cu care vor locui copiii minori comuni.

În cazul lipsei unui acord între soți prevăzut la alin. (1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile și interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soți, instanța judecătorească este obligată: să determine care dintre părinți va plăti pensia de întreținere a copiilor minori și mărimea acesteia; să stabilească cu cine dintre părinți vor locui copiii minori după divorț.

Potrivit art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Prevederile art. 63 alin. (1), (2), (3) din Codul familiei stipulează că, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților.

Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.).

La determinarea domiciliului copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți.

În conformitate cu art. 74 din Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.

Conform art. 76 din Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75. Cuantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Materialele cauzei atestă că potrivit avizului Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Drochia, întocmit la 08 iunie 2021, copiii XXXXX locuiesc împreună cu mama, în casă proprie cu condiții sigure de viață și de trai. Copiii sunt tratați cu grijă și afecțiune din partea mamei și le sunt create condiții decente pentru o dezvoltare armonioasă din punct de vedere fizic, psihic și emoțional.

Astfel, reieșind din cele expuse și ținând cont de intersul și vârsta minorilor, autoritatea tutelară teritorială a considerat oportun ca domiciliul copiilor minori să fie stabilit cu mama Ludmila Florean (f.d. 36, volumul I).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, ținând cont de interesul superior al copiilor minori, de vârsta copiilor (7 și 9 ani) care necesită o îngrijire și atenție deosebită, precum și faptul că copiii minori se află la domiciliul și îngrijirea mamei, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au ajuns la concluzia de a stabili domiciliul copiilor minori XXXXX cu mama Ludmila Florean.

Această soluție a instanțelor nu poate fi tratată drept o lezare a intereselor tatălui la întreținerea și educarea copiilor, întrucât nu semnifică instituirea restricțiilor în exercitarea drepturilor părintești, inclusiv a drepturilor copiilor de a comunica cu ambii părinți, deoarece exercițiul acestor drepturi părintești este garantat de lege și nu este limitat.

Instanțele de judecată just au apreciat ca fiind neîntemeiate argumentele lui Andrei Florean precum că modul de viață al mamei Ludmila Florean este contrar intereselor copiilor minori, deoarece argumentele sunt declarative, recurentul neprezentând probe pertinente și concludente în acest sens.

Cât privește încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele ierarhic inferioare just au ajuns la concluzia de a încasa pensia de întreținere din contul lui Andrei Florean în beneficiul Ludmillei Florean, suma de 1100 de lei lunar pentru fiecare copil fiind întemeiată și capabilă de a asigura un nivel de trai decent copiilor minori, ținând cont de starea materială, familială a părinților, precum și de datele oficiale ale Biroului Național de Statistică cu privire la valoarea minimului de existență pentru un copil.

Totodată, se rețin dispozițiile art. 58 alin. (1) și art. 74 alin. (1) din Codul familiei, care expres prevăd că părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Prevederi similare se conțin și în art.18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, potrivit căreia ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Articolul 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prevede că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Situație de acest fel este reglementată și în art. 27 alin. (2) din Convenție, care prevede că părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că este corectă soluția instanțelor de judecată cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori împreună cu mama Ludmila Florean, cu încasarea din contul lui Andrei Florean în beneficiul Ludmillei Florean a pensiei pentru întreținerea copiilor minori XXXXX în mărime fixă de 1100 de lei pentru fiecare copil, începând cu data de 20 aprilie 2021 până la atingerea majoratului copiilor sau schimbării situației materiale a părinților, precum și încasarea din contul recurentului a cheltuielilor de judecată.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Andrei Florean, reprezentat de avocatul Dumitru Malesenco.

Se menține decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ludmila Florean împotriva lui Andrei Florean, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Drochia cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori împreună cu mama și încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat

Victor Burduh

Mariana Pitic